

Nr 106.

Av herr **Berg, Robert**, och herr **Hansson, Jacob**, om sänkning av räntan för vissa lån ur statens bostadslånefond m. m.

Föregående års riksdag anhöll hos Kungl. Maj:t om utredning rörande ändrade grunder för beräkning av räntan från statens utlåningsfonder, med hänsyn tagen jämväl till möjligheterna för en räntesänkning. Med åberopande av innehållet i då föreliggande motioner anfördes, att med hänsyn till gällande medelräntefot å utestående statslån skäl syntes föreligga för viss sänkning av räntesatsen för lån från sådana lånefonder, beträffande vilka ränta för närvarande utginge med 5 procent.

Sedan Kungl. Maj:t anbefallt statskontoret och hemställt till fullmäktige i riksgäldskontoret att verkställa utredningen i ärendet, har förslag om sänkning av räntan beträffande lån ur vissa fonder inkommit till Kungl. Maj:t.

I anledning härav har Kungl. Maj:t uti årets statsverksproposition, bilagan »Utgifter för kapitalökning», föreslagit sänkning av räntan för lån från vattenkraftslånefonden, luftfartslånefonden, kraftledningslånefonden, hemslöjdslånefonden, kolonisternas kreaturs- och redskapslånefond, hantverkslånefonden, rederilånefonden, industrilånefonden och statens kalkbrukslånefond från 5 till 4 1/2 procent, vilken räntesänkning skulle träda i kraft den 1 juli 1934 och gälla såväl lån som beviljats före nämnda dag som nya lån, dock med skyldighet för låntagaren att framdeles vidkännas den höjning av räntefoten, som Kungl. Maj:t med hänsyn till den effektiva medelräntan å den fonderade statskulden prövar påkallad.

Vidare har Kungl. Maj:t i proposition nr 42 vid innevarande års riksdag beträffande den statsunderstödda egnahemsverksamheten vid statslån till beredande av egnahemslån för jordbrukslägenheter föreslagit en annuitet av 6 % och för bostadslägenheter 7 %, varvid såsom ränta i förra fallet skall räknas 4 % och i senare fallet 4 1/2 %.

För utlämnade lån från statens bostadslånefond har däremot icke någon räntesänkning föreslagits. Härom anför statskontoret, att enligt senast gällande bestämmelser räntefoten vid utlåning från statens bostadslånefond var 5 % och att från denna fond icke längre utlämnas några lån. Statskontoret anser, att någon nedsättning av räntan för lån från statens bostadslånefond icke borde ifrågakomma, »enär redan nu gällande ränta för dessa lån måste anses väl avvägd med hänsyn tagen till arten av den fastighetskredit, det här gällde».

Emellertid anför ämbetsverket, att medelräntan å av staten upplånat kapital — med undantag av det i statens järnvägar nedlagda — hade av riksgäldskontoret år 1933 för budgetåret 1932/1933 beräknats till 4.52 %. Någon nedgång i denna ränta syntes, enligt vad riksgäldskontoret uppgivit, vara att

förvänta för budgetåret 1933/1934 genom konvertering av äldre statslån, dock knappast lägre än omkring 4.40. Med hänsyn härtill har statskontoret ansett sig icke kunna för närvarande tillstyrka en sänkning av nuvarande utlåningsränta å 5 % till lägre än 4 ½ %, enär sänkning till 4 % skulle föranleda utbyte av lånedel mot skattemedel.

Den verksamhet, som statsmakterna sedan år 1920 bedrivit för främjande av bostadsproduktionen i städer och stadsliknande samhällen, har huvudsakligast finansierats genom av bostadslånefonden disponerade medel, som erhållits såsom lån från rusdrycksmedelsfonden. Nämnda verksamhet har haft social karaktär i så måtto, att den avsett främja tillkomsten av bostäder uti städer och å orter, där bostadsbrist eller andra orsaker talat därför. Utom lån har tidigare även statsbidrag utgått. Lånen ha avsett att bereda den boende äganderätt eller mera stadigvarande rätt till bostaden och ha utlämnats mot villkor, beträffande lägenheternas storlek, som gjort att det merendels är personer ur arbetare- och medelklass, vilka benyttat sig av denna form för tillförsäkrandet av bostäder. År 1923 beviljades ett extra statsbidrag att användas för avskrivningar å lån från bostadslånefonden.

Räntan å lån från statens bostadslånefond har varit bestämd till 5 %. År 1923 beslutades emellertid, Svensk Författningssamling nr 224/1923, att räntan å de äldre lånen tills vidare skulle beräknas efter 4 %. Bostäderna, som uppfördes för dessa äldre lån, äro tillkomna under sådan dyrtid, att dessa höga byggnadskostnader, skuldsummor, taxeringsvärden och skatter göra bostadslånen synnerligen betungande för låntagarna, vilket icke f. n. kompenseras genom 1 % lägre räntesats, isynnerhet nu ränteläget är lågt och krisen bidrager öka svårigheterna för låntagarna. Det har meddelats oss, att ett 40-tal låntagare uti Blekinge och Kristianstads län hos Kungl. Maj:t anhållit om lättnader beträffande sina lån ur statens bostadslånefond.

Då det synes oss rimligt och rättvist, att även låntagare i statens bostadslånefond beredas lättnader i sina lånevillkor, få vi vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte besluta:

1) att från och med den 1 juli 1934 sänka räntan för de lån ur statens bostadslånefond, där räntan utgår med 5 %, till 4 ½ %;

2) i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag rörande de ytterligare åtgärder, exempelvis avskrivningar, som behöva vidtagas för beredande av lättnader för låntagare i statens bostadslånefond.

Stockholm den 22 januari 1934.

Robert Berg.

J. Hansson.